

מאורות השבת

שע"י המכון התורני המאיר ירושלים

פרשת נשא - תשפ"ב | גליון יב | עורך ראשי: הרב נעם יעקובי שליט"א

מכון התורני "המאיר" (ירושלים יפו 208 ק"ג) מציע שירותי הקלדה, הגה"ה, עריכה, עימוד ועיצוב ברמה מקצועית - לספרי קודש, חוברות, עלונים. לפרטים: 0504108058 (בין 9:00 ל-18:00) yoelf@asiatec.co.il

חשיבות לומדי ומחזיקי התורה

לגר, וגר לעבד משוחרר. אימתי, בזמן שכולם שוים, אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ - ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. ובגמ': אימתי בזמן שכולן שוין כו'. מנא הני מילי, א"ר אחא ברבי חנינא, דאמר קרא, "יקרה היא מפנינים", מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים.

ורבינו בחיי כותב על הפסוק (שמות יט, ו) "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", על דרך הפשט "תהיו לי" לחלקי, וקראם 'מלכים' ו'כהנים' וקראם גם כן 'גוי קדוש' בקבלת התורה, ובראך לך הכתוב כי בכתר תורה נכללים כתר כהונה וכתר מלכות, וכן דרשו רז"ל: "יקרה היא מפנינים" מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים.

עוד יש להתבונן כאן בדבר נפלא, דמחד גיסא הקב"ה מחשיב את לומדי ומחזיקי התורה יותר מכולם - ולכן הקדים את בני קהת לבני גרשון [ואע"פ שגם בני גרשון נשאו בשאר צרכי המשכן, מ"מ כיון שבני קהת החזיקו את משא התורה הם היו המעולים והחשובים יותר מכולם], אולם מאידך גיסא הוסיפה תורה אזהרה להיזהר שלא לזלזל גם במי שאינו מלומדי התורה, וזהו "נשא" - מלשון התרוממות וחשיבות - "את ראש בני גרשון גם הם", אע"פ שבני גרשון אינם מחזיקי התורה כמו שבט קהת, מ"מ אל תדמה בעצמך שכל מי שלא זכה להיות מבני התורה מותר לזלזל בו - וכאותם המזלזלים בכל מי שלא הגיע להיות בן עליה כמותם, אלא יש להיזהר בכבודו של כל יהודי שלא לזלזל בו, וגם אם לא זכה להיות בן תורה (מדברי מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א).

הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין

אין דרך החכמים כן! על האדם לדעת, כי גם זו האשה לא נתהפכה לזונה ברגע אחד, הרבה גורמים הביאוה לידי כך, לא שמרה עצמה מן עידונים ועינוגים, מן יתרון התחברות והתרועעות, וכדומה. כשאדם רואה מחזה מעין זה, עליו ללמוד ולחשוב על עצמו שגם הוא אינו יוצא מן הכלל, ויזהר שגם הוא לא יבא ח"ו לידי ירידה כזאת, על כן פירש את עצמו מן היין, שמביא לידי איבוד לדעת, כי בלי שליטת הדעת מי יעצור רוח? הרבה מדרגות יש באיבוד הדעת, ויש והוא בא גם לידי איבוד נפשו, וזרק הוא עצמו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. אכן, יש לדעת שלכל

נְשָׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קֵהֶת מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם.

(במדבר ד, כב)

אמרו חז"ל (במדבר ד, א): ד"א "יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישוו בה" (משלי ג, טו), מדבר בקהת וגרשון, אע"פ שגרשון בכור ומצינו שבכל מקום חלק הכתוב כבוד לבכור, לפי שהיה קהת טוען הארון ששם התורה הקדימו הכתוב לגרשון, שבתחלה אמר (לעיל במדבר ד, ב) "נשא את ראש בני קהת" ואחר כך אומר "נשא את ראש בני גרשון" וגו'. הוי "יקרה היא מפנינים", מבכור שיצא ראשון, ואין פנינים אלא תחלה כמה דתימא (רות ד, ז) "וזאת לפנינים בישראל".

והיינו שהטעם שהתורה הקדימה את מנין בני קהת [שנכתב בסוף פרשת במדבר] לפני מנין בני גרשון [שנכתב כאן בתחילת פרשת נשא], אע"פ שגרשון הבכור, הוא משום שבני קהת הם נושאי הארון אשר התורה נמצאת בו, ומחזיקי התורה הם החשובים שבעם - יותר מכולם.

מבואר בזה גודל יקרותה וחשיבותה של התורה, שאנו רואים שאע"פ שגם בני גרשון נשאו בשאר צרכי המשכן והיה הבכור, מ"מ בני קהת קדמו, כיון שנשאו את התורה - והזוכה לישא על כתפיו ולהחזיק את משא התורה הוא המעולה ביותר מכולם, כיון שהתורה איננה רק קודש אלא היא קודש הקדשים - שהלא היא מאמר הקב"ה בעצמו. ומכאן רמז להכיר בגודל חשיבות אלו שזכו להיות מלומדי

ומחזיקי התורה (מדברי מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א).

וענין זה מתבאר מתוך דברי הגמ' בהוריות (יג, א): מתני'. כהן קודם ללווי, לוי לישראל, ישראל לממזר, וממזר לגתין, ונתין

דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַפְלֵא לְהַדְרֵךְ נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַיָּי (במדבר ו, ב):

פירש רש"י, למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין שהוא מביא לידי ניאוף. וביאר בספר "דרכי מוסר"; אדם הרואה אשה נואפת תחת בעלה, קלקול משוקץ כזה, נפילה לדרגה הכי שפלה, אל יעבור על המעשה באדישות והעלמה ולומר: פלונית הלא מנובלת היא, היא ממש מטורפת, אין המנאפים נואפים עד שתכנס בהם רוח טטות' (תנחומא

נשא ה), ומה זה נוגע ל?

וסייגים שלא יגיע לעולם להשחתה כזאת. כי אף האנשים המושחתים שעשו את מעשי ההשחתה, לא בפעם אחת הגיעו אליהם, אלא כבר היה גרעין ראשון, ממנו צמח וגדל הרע לאט לאט. ואם כן הוא יכול להיות אמנם רחוק מן הקצה אל הקצה האחרון מההשחתה הזו, אבל אולי קרוב הוא אל ההתחלה, אולי עדיין ההשחתה אצלו בגרעין הראשון שלה, שממנו אפשר לה לצמוח ולהתפתח. לכן יזיר עצמו מן היין זהו התחלה של סוטה. [ולכן מצינו לחז"ל שהרבו בגזירות וסייגים גם לדברים שנראים לנו רחוקים, כי הם ידעו והכירו בעומק חכמתם את כוחות הנפש של האדם, ואין הוא יכול בקלות ליגר ולבוא לידי איסורים חמורים, והם השכילו בהרחקותיהם להצילו מכך].

פ.א

עוד קטע קצר מה"שפתי צדיק" על ברכת כהנים, הוא מביא את דרשת המדרש: "ברכך", בברכה המפורשת בתורה "ברוך תהיה מכל העמים", "ברוך אתה בבואך", "ובאו עליך כל הברכות האלה" וגו'. "וישמרך", ישמור רגליך מגיהנם. דכוונת המדרש היא שעל ידי שיתברך בכל כך הטוב יש חשש גדול שמא ירום לבבו, כמפורש בתורה בפרשת עקב שהעשירות מביאה לאדם רום לב [כלשון הפסוקים בדברים ח, יא יד "השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך וגו' פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת ובקרך וצנאך ירביון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים"]. ולזה ניתן לבני ישראל ברכת כהנים שלא ניתן להם [כלומר לכהנים] חלק ונחלה, וכמאמר ה' יתברך "אני נחלתם", ועל כן תמיד דביקותם בה' יתברך, על כן הם ממשכים עם הברכה שמירה לבני ישראל שלא תהיה ח"ו הברכה לתקלה.

הזכיר בדבריו אך ורק קללה ולא הזכיר כלל ברכה, לפיכך כאשר הוא מזכיר את הקללה למרות שהוא אומר אותה על תנאי, מכל מקום היא חלה כיון שהוא לא מזכיר את ההיפך מזה. אבל אם הוא הזכיר גם את ההיפך, כלומר, שאומר החכם שכאשר לא תבוא קללה תבוא ברכה תחתיה, אז אין מקום לחוש שמא חלילה תבוא לחינם קללת החכם, כי למה שתחול קללה יותר מן הברכה, אדרבה, מידה טובה מרובה ממידת פורענות, וראוי שתחול הברכה יותר מן הקללה. נמצא אם כן, שמאחר והכהן אומר לאשה "ואם לא שטית טמאה תחת אישך הנקי ממי המרים המאודים האלה" - ברכה יש כאן, וממילא אין מקום לחוש שתחול הקללה.

ישנן סיבות והתחלות, אשר מכותן יכולים ליפול לשאול תחתית. ויש גם "ושכורת ולא מיין" (ישעיה נא, כא), ישנם הרבה דברים המשכרים את האדם ומאבדים את הדעת [ולאו דוקא היין], אבל מה יותר משכורת היין? אשר על כן ראשית הכל יפוש הוא בעצמו מן היין, וישמור את הדעת, כי אין יוצא מן הכלל!

הסבא מקלם מבאר שחז"ל באו ללמדנו בזה: 'כל הרואה' - בלי שום הבדל וללא יוצא מן הכלל. אפילו חז"ל על עצמם אמרו את זה, שאם רואים שאנשים עושים מעשי השחתה גדולים, אל יחשוב כל אחד, 'זה לא נוגע לי כלל', אף פעם לא אבוא לידי עשיית מעשי השחתה כאלה'. אלא כל הרואה מעשה השחתה, אפילו אם הוא צדיק ורחוק כרחוק מזרח ממערב מהשחתה כזו עליו לגדור את עצמו בגדרים

ענין ברכת כהנים

... זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו לה' על-נורו מלכך אשר-תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר בן יעשה על תורת נורו: פ וידבר ה' אל- משה לאמר: דבר אל-אהרן ואל-בניו לאמר בה תכרכו את-בני ישראל אמור להם: פ יכרכה ה' וישמרך וכו' (במדבר ו פסוק כא - כז)

בספר "שפתי צדיק" מהרב הקדוש מפילץ מביא בשם גיסו האדמו"ר בעל ה"שפת אמת" מגור הטעם למה נסמכה ברכת כהנים לפרשת נזיר, להורות שכמו הנזיר שנבדל מחמדות העולם הזה, כמו כן הכהן אין לו חלק בארץ ישראל, ועל ידי זה והוא כלי להמשיך ברכה לכלל ישראל. וכפי שמצינו בשבת קודש שאין בו שום עשיית מלאכה ובכל זאת הוא מקור הברכה להשפיע על כל ימות השבוע כידוע מהמובא בזוהר הקדוש "אי לא אשתכח ביה מנא מה ברכתא אשתכח ביה, אלא כולוהו ברכאן בשביעאה תלין". וכן כל אחד לפי מה שממעט עצמו מחמדות ותאוות העולם הזה הוא כלי להמשיך ברכה על ישראל, שכן הנזיר בתשוקתו להידבק בה' יתברך ולהבדיל עצמו ממותרות נקרא נזיר וקדוש.

קללת חכם אפילו על תנאי היא באה

והשביע הכהן את האשה בשבעת האלה ואמר הכהן לאשה יתן יי אותך לאלה ולשבעה בתוך עמך בתת יי את ירכבך נפלת ואת במגנך צברה. (במדבר ה, כא)

הקשה הגאון רבי שלמה קלוגר זי"ע בשם שו"ת 'כסא דהרסנא', הלא קללת חכם אפילו על תנאי היא באה (מכות יא), ואם כן כיצד השביע הכהן את הסוטה על קללה זו, הלא קללתו עלולה לבוא עליה אפילו אם באמת לא חטאה?

והוסיף כי דוחק יהיה לומר שיקפידו לעולם להעמיד לשבועה זו כהן עם הארץ כדי שחלילה לא תחול קללתו לחינם.

והגרש"ק עצמו כתב ליישב את הקושיא, כי מה שאמרו "קללת חכם אפילו על תנאי היא באה", אין זאת אלא באופן שהחכם

סיבוך תחת סיבוך...

אברך מירושלים בא לגאון הצדיק רבי דב קוק שליט"א לבקש ברכה על "סיבוכים" שנוצרו לו בענין הדירה שקנה. ענה ואמר לו הגאון שליט"א: "אני אתן לך ב' סיבוכים חיוביים וטובים במקום הסיבוכים הקשים הללו":

סיבוך הראשון הוא, תקפיד לומר בכל יום פרשת העקידה בכוונה, ובפרט בפסוק והנה איל אחר נאחז "בסבך" בקרניו.

סיבוך השני הוא, ללמוד היטב את הסוגיא בסוטה (מג

ד"לדה **סיבכה** בזקניה, בטלה ילדה בזקניה - ואין בה דין ערלה" [ילדה היינו ערלה שהרכיבה בתוך אילן זקן של היתר, והטעם דשרי פירש רש"י בע"ז (טט ע"א) משום זוג"ג, וע"ש בתוס' (ד"ה שאם), ובח"י הר"ן שם]. ואמר הגאון שליט"א, שיש כאן עומק כי הילדה של ערלה, היינו ערלות הלב של יצר הרע, דמבטלין אותו ע"י הרכבתו ע"ג אילנא דחיי של זקן שקנה חכמת התורה וכו'. ודפח"ח.